

Toda, ako bi bili videli gospod učitelj onega jutra, kako se uče mladi Pečniki, bi bili izgubili gotovo še ono tröhico upanja, kar so ga še imeli.

Tišje in tišje je postajalo čitanje in naposled je popolno obstalo in utihnilo. Tudi Rudolfovo pero se je ustavilo, ko so se zaklopile trëpalnice nad očmi. Robert je zadremal na materini roki, Rihard in Rudolf pa vsak na svoji.

Kaj hočejo skrbna mati? Žalostno vzdihnejo:

„Moj Bog, da imam take otroke! Menila sem, da se bodo pridno učili in jedli lažji in boljši kruh, kakor ga morava midva z očetom. Zdaj so pa takile! Kaj bo iz njih, še toliko se ne prerinejo naprej, kakor se je oče.“

Takisto so vzdihavali onega jutra skrbna Pečnikova mati, takisto vzdihavali, ko so prišli oče h kosilu, takisto še mnogo in mnogokrat. In takisto so vzdihavali dostikrat tudi oče.

Da, največja skrb so dobrim staršem njihovi leni in nepokorni otroci!

Ferdinand Gregorec.

Spomini na mater.

Spisal Vaclav Kosmak. Preložil Jožef Gruden.

(Konec.)

Sedeli smo okrog mater na vrtu. Bili smo še vsi preplašeni. Ravno kar je nehalo biti v zvoniku plat zvona — v sosedni vasi je gorelo. Takorekoč vsa vas je hitela tja pomagat. Pustili smo igrače ter stekli k materi, ki je z najmlajšo sestrico v naročju motrila valeči se dim ter molila k svetemu Florijanu.

„Mati, kako je pa začelo goreti?“

„Kdo ve? Morebiti so se igrali otroci z užigalicami ali z ognjem, pa so zažgali. Vidite, zdaj jim gori streha, a jim lahko zgori vse. Nikdar se ne igrajte z užigalcami!“

In jela nam je pripovedovati, kako je pogorela do malega vsa Želetava.

„Ali ste vi videli?“

„Kajpada, saj sem odtam doma. Sedite sem! Zvečer molite za uboge pogorelce! Ljubi otroci, vi še ne veste, kaj je hudo. Imate očeta in mene, — ali jaz? Matere nisem nikoli poznala. Umrla je, ko sem prišla na svet. Oče se je zopet oženil, a ko mi je bilo pet let, je šel še oče za materjo v večnost. Bila sem sirota. Mačeha se je drugič omožila. Zdaj sta oba grdo ravnala z menoj. Ko mi je bilo osem let, so me pošiljali že na tlako. Hodila sem na vse zgodaj ob samem kruhu na grajščinsko njivo. Drugim so nosili opoldne tople jedi, a meni ni nihče nič prinesel. Večkrat sem v kotu sedela ter gladu in žalosti plakala. Če mi je dal kdo piskerček, da ga poglodam, pa sem bila vesela. Nekoč me je zapazila gospa. Stopila je k meni ter me vprašala: „Kaj jokaš, deklica?“

„Lačna sem.“

„Ali ti niso prinesli kosila?“

„Nikdar mi ga ne prinesó.“

„Za božjo voljo, kakšni ljudje pa so to? Čigava si?“ Jaz sem ji povedala vse. Vzela me je s seboj v kuhinjo, dala mi je jesti, podarila nekaj obleke in rekla: „Na, sirota, pa jutri spet pridi. Ako bodeš zmiraj lepo umita in počesana, lahko zmeraj prideš k nam.“

Solze so mi zalile oči. To je bila prva ljubezniva beseda čez dolgo časa. Poljubila sem gospí roko ter veselo odšla na delo. Drugega dne sem se sama rano zbudila, se umila, počesala, kakor sem se znala, ter brez joka odšla na delo. Opoldne sem prišla nekako boječe zopet v kuhinjo. Ko je gospa videla, da sem počesana ter nisem umazana, mi je spet dala jesti. Čez nekaj dni me je vzela v službo. Pomivala sem posodo, pazila na otroke, na to in ono. Vse, kar se mi je reklo, sem storila z veseljem. Ostali posli so me gledali po strani, ali jaz sem vse potrpežljivo in bila vesela, da nisem več trpela lakote. Gospa me je pošiljala — Bog ji daj večno luč! — v nedeljsko šolo. Tam sem se naučila brati in pisati. V cerkev sem šla, kadar sem le utegnila; božjo besedo poslušati je bilo moje največje veselje. Kako lepo je gospod župnik propovedoval! Tudi on je že v večnosti. Nekoč je propovedoval o Materi božji, naj bi nikdar ne pozabili moliti k nji, ker nas ona ne zapusti nikoli. Zapomnila sem si to, in od te dobe molim vsak dan sveti rožnivenec — in glejte — Marija me ni zapustila. Dosti hudega sem prestala, da vam vsega niti povedati ne morem — ali zmeraj sem imela čisto vest in zmiraj sem našla dobrih ljudi, ki so se me usmilili.“ — —

Umolknila je, a mi smo sedeli okrog nje s solzami v očeh, kakor pred nevihto piščeta krog svoje matere. Oh, nas vse je zalotila nevihta — ali nje, ki bi nas vzela pod peroti, kateri bi se lahko brez skrbi zaupali ter potožili svoje bolesti — nje ni več. Petero jih je šlo za njo, le oče in jaz sva še ostala v solzni dolini, in kolikrat se ozirava in zdihujeva k oslavljenim duhovom ter jih prosiva pomoči

Malo dobrega je užila moja mati na tem svetu. Nje zadnji dnevi so bili mučni. Dolgo je trpela in jako.

Če jo je kdo tolažil na smrtni postelji, je rekla: „Bolje je trpeti tukaj nego v vicah.“

Rastla si kakor poljska cvetlica. Nihče te ni gojil, nihče negoval. Ali nebo ti je dalo rose in solnca. Cvetela si na skrivnem, črv te ni razglodal, ni te umorila slana. Dobojevala si. Na trnju tvojega življenja so razcvetele rože večnosti.

Nisi meni ti umrla, —
Kakor nekaj še živiš.
Kar ti smrt telo je strla,
Iznad zvezd se mi blestiš.
Tam me čakaš zdaj, svetnica,
Kaj bom li še majev zrl,
Da bom krila razprostrl,
Hitel kakor duh krilati
K tebi, tebi, zlata mati!

Takih spominov na mater odseva mnogo iz daljnih detinskih nebes v moji duši, kakor se z daljnega jasnega neba bliska k lepemu vremenu. Le nekaj spominov sem napisal, da vsaj megleno naslikam obraz svoje in — hkrati mnoge, mnoge matere slovanske. Uverjen sem, da se bo zamislil mnogi bralec ob teh vrsticah v oni blaženi čas, ko je še snival v materinem naročju zlati sen, ter našel podobne slike v svoji duši. —

„Pusti moje cvetice!“

koči konci vasi je stanovala stara Mara s sinom Jurkom. Sedela je dan na dan za stenami, šivala in krpala obleko. Jurko pa je blodil po gorah, po gozdih in stikal po drevesih.

Na vsem Leševcu ni bilo hoje, ni bilo smreke, da je že ni oplezal Márin Jurko. Na vsem pašniku ni bilo grmičevja, v katerem že ne bi bil iztikal po ptičjih gnezdih, ni bilo grma pod katerim že ne bi bil čepel in iskal gob, jagod, cvetic in ptičev.

Na mračnem Leševcu se je bolj udomačil kot njegova mati v tesni čumnati svoje kože.

Zjutraj zarana je že hitel na Leševce. Pozdravljale so ga že cvetice z opojno vonjavo, ptice-pevke z jutranjo pesmijo, in vitke hoje so se mu priklanjale v pozdrav.

Pa je splezal na prvo jelko, povzpел se v vrh in zaukal, da je odmevalo v bližnjem Hostniku, da so stegovalе ptice glave iz gnezd, da se je odbijal glas na kamenitem Peščenku. — To je bil njegov pozdrav oživljeni naravi, to je bilo sporočilo vsem gozdnim prebivalcem: Jurko je tu!

Vesel je hitel na drugi konec Leševca, splezal na hojo, in glasni „kuku“ je odmeval po gozdu.

Splezal je spet dol, iztrgal izza klobuka včerajsnje cvetice in si natrgal novih, svežih, dišečih.

Da, cvetice, te je ljubil Jurko! Njegov klobuk ni bil — razven najtrše zime — nikdar brez cvetja, da so le priklili iz zemlje rumeni jegličiči, beli zvončki, teloh in drobno resje. Na njegovem klobuku so se vrstile vse cvetice, ki so cvetele po tem prostranem hribu.

Ko so ene uvenelev, natrgal si je novorazcvêlih.

* * *

Med hojami in smrekami se je pasla po Leševcu mnogoštevilna čreda pod nadzorstvom starega Nandeta.

Jurko ni bil prijatelj Nandetov. Hotel je sam kraljevati pod košatimi smrekami, pod gostimi hojami. Ni bil vesel, da je bilo še drugo človeško srce v samotnem gozdu.